

Beskæftigelsesudvalget og Europaudvalget

EU-konsulenten

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 23. april 2018

Kontaktperson:
Lotte Rickers Olesen
Lokalnr: 3330

En europæiske arbejdsmarkedsmyndighed

Sammenfatning

Som et led i søjlen om sociale rettigheder foreslår Kommissionen at oprette en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed. I virkeligheden er der tale om et nyt agentur, der skal bidrage til bedre håndhævelse af EU-regler om den fri bevægelighed, koordinering af sociale sikringsydelser mv. Forslaget introducerer ingen nye rettigheder eller forpligtelser for hverken virksomheder eller borgere.

Hvad handler forslaget om og hvad er formålet?

Kommissionen har fremlagt et forslag om at oprette en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed (ELA).¹ Det overordnede formål er at styrke retfærdig mobilitet af arbejdskraft i EU gennem bedre håndhævelse af EU-regler om fri bevægelighed for arbejdstagere og tjenesteydelser.

Ræsonnementet er, at der ikke er behov for ny lovgivning, men for at EU-reglerne implementeres og håndhæves bedre – bl.a. gennem mere viden om reglerne. Kommissionen foreslår derfor, at en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed skal have følgende funktioner:

¹ KOM(2018)131 fremsat den 13. marts 2018

- formidle oplysninger til personer og virksomheder om regler, rettigheder og pligter i forbindelse med arbejdsmarkedsmobilitet
- støtte EU-landenes samarbejde om håndhævelse af EU-regler på tværs af grænserne bl.a. gennem fælles og samordnede tilsyn
- mægle mellem EU-landenes myndigheder i tilfælde af uenigheder.

Hvilke opgaver skal en arbejdsmarkedsmyndighed løse?

- koordinere fælles og samordnede tilsyn, som nationale myndigheder står for. Det kan f.eks. være inspektioner hos en global virksomhed i flere lande samtidigt. Ansatte i den europæiske arbejdsmarkedsmyndighed kan evt. deltage som støtte i de fælles tilsyn
- mægle mellem nationale myndigheder i sager, hvor der er uenighed om anvendelsen af EU-lovgivningen
- sikre bedre adgang til information for borgere og virksomheder om regler, rettigheder og pligter i forbindelse med fri bevægelighed for arbejdstagere og udstationering
- sikre bedre samarbejde og udveksling af information – herunder elektronisk – mellem nationale myndigheder bl.a. gennem nationale forbindelsesofficerer, der skal tilknyttes myndigheden
- udarbejde analyser og risikovurderinger om grænseoverskridende arbejdsmarkedsmobilitet
- støtte kapacitetsopbygning af nationale tilsynsmyndigheder gennem vejledning, gensidig inspiration og træning
- facilitere samarbejde mellem relevante aktører i sager med alvorlige arbejdsmarkedsforstyrrelser på tværs af grænserne, f.eks. omstruktureringer i storskala eller store projekter i grænseområder.

Bliver myndigheden overstatslig?

Til trods for betegnelsen myndighed lægger Kommissionen ikke op til at oprette en overstatslig EU-myndighed. Der er tale om et agentur, hvis beføjelser ikke har overstatslig karakter. De fælles tilsyn og samordning af tilsyn kan eksempelvis ikke ske uden accept fra myndighederne i de lande, hvor tilsynet skal udføres, og tilsyn skal ske i henhold til national lovgivning i det berørte land.

Når det handler om arbejdsmarkedsmyndighedens rolle som mægler i tvister mellem nationale myndigheder, kan arbejdsmarkedsmyndigheden kun komme med anbefalinger. Det står ikke klart, om begge landes myndigheder skal give samtykke til mæglingsforsøget, eller om det er tilstrækkeligt, at det sker på anmodning fra det ene EU-lands myndighed. Arbejdsgivere og enkeltpersoner skal fortsat bruge nationale tjenester og EU-tjenesten SOLVIT, men der ligger

også en mulighed for, at arbejdsmarkedsmyndigheden af eget initiativ tager sager op på grundlag af en anmodning fra SOLVIT. I så fald skal det ske efter aftale med alle de berørte landes myndigheder.

Forslaget om arbejdsmarkedsmyndigheden introducerer ikke nye rettigheder eller forpligtelser for virksomheder eller borgere. Forslaget berører ikke EU-landenes beføjelser, forpligtelser eller ansvar til f.eks. at regulere, mægle eller overvåge arbejdsmarkedsrelationer på nationalt plan.

Det kan minde om politisamarbejdet Europol, der også er et agentur med nationale forbindelsesofficerer, og som også kan bistå i fælles operationer på EU-landenes territorier, hvis de nationale myndigheder er indforståede, og i overensstemmelse med national lovgivning i det pågældende land.

Hvilken sammenhæng er der med eksisterende organer på området?

Der er allerede en lang række mekanismer, samarbejdsfora og agenturer i EU på arbejdsmarkedsområdet, hvor nationale myndigheder kan koordinere. En europæisk arbejdsmarkedsmyndighed skal samle og erstatte nogle af disse, mens andre skal fortsætte parallelt.

En europæisk arbejdsmarkedsmyndighed skal overtage tekniske og operationelle opgaver fra følgende organer, som nedlægges:

- Ekspertudvalget for udstationerede arbejdere
- Det faglige udvalg for fri bevægelighed for arbejdstagere
- Koordinationskontor for EURES (Det Europæiske Arbejdsformidlingsnet), som nu varetages af Kommissionen
- Den europæiske platform til imødegåelse af sort arbejde
- Teknisk udvalg, revisionsudvalget og forligsudvalget under Den Administrative Kommission for Koordinering af Sociale Sikringsordninger

En europæisk arbejdsmarkedsmyndighed skal supplere og samarbejde med følgende organer, som altså fortsætter parallelt:

- Det Europæiske Institut til Forbedring af Leve- og Arbejdsvilkår (Eurofound), som ligger i Dublin, og hvis rolle er at bidrage med forskningsbaseret input til udviklingen af sociale og arbejdsrelaterede politikker
- Det Europæiske Arbejds miljøagentur (EU-OSHA), som er et informationsagentur i Bilbao for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop), som ligger i Thessaloniki
- Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut (ETD) i Torino, som støtter menneskelig udvikling i EU's nabolande

- De rådgivende komitéer for koordinering af sociale sikringsydelser og for fri bevægelighed af arbejdstagere.

Fakta om en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed

Hvor: Kommissionen lader det være op til EU-landene at beslutte, hvor myndigheden fysisk skal placeres.

Hvor mange medarbejdere: 140, inkl. nationale forbindelsesofficerer.

Hvilken status: Myndigheden etableres som et EU-agentur med status af en juridisk person.

Hvad koster det: Der foreslås et budget på 50,9 mio. euro årligt, når myndigheden er fuld operationel i 2023.

Hvor skal pengene komme fra: Omkostninger under den nuværende finansielle ramme (dvs. frem til udgangen af 2020) vil blive dækket delvis gennem omfordeling af eksisterende aktiviteter på området (70 pct.), delvis af marginen for uforbrugte midler vedr. beskæftigelse (30 pct.). Finansieringen efter 2020 vil blive fastlagt i forbindelse med den samlede finansielle ramme for 2021-2027.

Udover midler fra EU-budgettet lægger Kommissionen op til følgende indtægter:

- Eventuelt frivillige bidrag fra EU-landene
- Bidrag fra tredjelande, der deltager i myndighedens arbejde
- Beløb der opkræves fra publikationer eller andre ydelser.

Hvilke reaktioner har forslaget vakt?

Dansk Arbejdsgiverforening mener, at:²

- den frie bevægelighed fungerer godt: vi har allerede redskaberne til at sikre arbejdstagernes rettigheder i den forbindelse
- et europæisk arbejdsmarkedsagentur ikke er et oplagt middel til at nå målet om transparente regler og fair konkurrence på det indre marked
- der ikke bør oprettes etagentur med overstatslige beføjelser, der erstatter de nationale arbejdstilsyn
- at nærhedsprincippet samt nationale, sociale modeller og tilsynsformer skal respekteres, da det sociale område er national kompetence

² Regeringens [grund- og nærhedsnotat](#), april 2018

- det skal afklares, på hvilket grundlag de nationale arbejdsmarkedsmyndigheder skal kunne foreslå – og det europæiske arbejdsmarkedsagentur kan iværksætte – fælles inspektioner
- agenturet skal kun kunne mægle mellem lande efter forespørgsel og samtykke fra de involverede medlemslande
- arbejdsmarkedets parter i en dansk sammenhæng har en særlig rolle i forbindelse med håndhævelse af løn og arbejdsvilkår.
- det er positivt, at oprettelsen af agenturet ikke vil føre til nye rettigheder og pligter, hverken for individer eller arbejdsgivere
- også repræsentanter fra nationale sociale parter skal deltage i den foreslåede interessentgruppe.

BusinessEurope mener, at:³

- man med dette forslag bør undgå en bureaukratisk og dyr overstruktur, idet der allerede findes flere mekanismer på området
- det foreslåede antal ansatte er betragteligt og budgettet er meget stort
- betegnelsen myndighed ikke er den rette og sender et forkert signal.

LO, FTF og Akademikerne mener, at:⁴

- det er positivt med et forslag om et europæisk arbejdsmarkedsagentur, der søger at imødegå social dumping og lette koordineringen for de borgere og virksomheder, der opererer på tværs af grænserne i EU
- det er afgørende, at et europæisk arbejdsmarkedsagentur etableres i fuld respekt for de nationale arbejdsmarkedsmodeller og arbejdsmarkedets parters autonomi på nationalt plan. Organisationerne er i den forbindelse tilfredse med, at det fastslås i forslaget betragtning 35
- at det er positivt, at arbejdsmarkedsagenturet ikke får kompetence til at udføre inspektioner på egen hånd
- de medlemsstater, der ikke ønsker at medvirke ved en fælles inspektion, skal forklare årsagen til afvisningen
- også repræsentanter fra nationale sociale parter skal deltage i den foreslåede interessent-gruppe.

ETUC (fagforeningerne på europæisk plan) mener, at:⁵

- der længe har været behov for et sådant initiativ
- det er en delikat balance mellem respekt for national kompetence og effektiv håndhævelse, idet håndhævelse er et nationalt anliggende, mens virksomhederne er internationale, og at der derfor behov for samarbejde om håndhævelse.
- det er et spørgsmål, hvorvidt fælles inspektioner skal være frivillige
- fagforeningerne bør involveres mere i dette forslag.

³ Synspunkter fremført på årlig konference: *European Labour Law* i Trier den 22.-23. marts 2018

⁴ [Henvendelse af fra LO, FTF og Akademikerne](#) vedr. europæisk arbejdsmarkedsmyndighed den 18. april 2018

⁵ Synspunkter fremført på årlig konference: *European Labour Law* i Trier den 22.-23. marts 2018.

Den danske regering mener, at:⁶

- de dele af forslaget, der kan bidrage til en styrket grænseoverskridende håndhævelse af EU-retten, er positive
- det er helt centralt, at et nyt agentur ikke ændrer på kompetencefordelingen mellem EU og medlemsstaterne. Der må ikke tilføres agenturet overstatslige beføjelser, og agenturets opgaver skal begrænse sig til at forbedre håndhævelsen af eksisterende regler.

Er nærhedsprincippet overholdt?

Kommissionen argumenterer for, at nærhedsprincippet er overholdt. Det vil sige, at området ikke kunne reguleres bedre nationalt eller lokalt, fordi:

- information til borgere og virksomheder om rettigheder og pligter ved aktiviteter på tværs af EU-landene bør koordineres på EU-plan for at være sammenhængende, klare og effektive
- medlemslandene ikke kan handle på egen hånd, når det handler om at koordinere sociale sikringsydelse til borgere, der bevæger sig på tværs af grænserne
- en koordineret tilgang på EU-plan til at støtte samarbejde mellem nationale myndigheder om håndhævelse af EU-regler er bedre end en række bilaterale aftaler mellem medlemslandene.

Regeringen er enig med Kommissionen.⁷

Udover Folketinget er 10 nationale parlamenter i færd med at foretage et nærhedstjek af dette forslag. Folketinget har frem til den 21. maj 2018 til at påpege eventuelle problemer med nærhedsprincippet i en begrundet udtalelse til Kommissionen.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.

⁶ Regeringens [grund- og nærhedsnotat](#), april 2018

⁷ Regeringens [grund- og nærhedsnotat](#), april 2018